

การศึกษานโยบายความเอื้อเนื้อเนื้อเนื้อและเสียดละสำหรับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6

นางสาว ทศนีย์ เหมะธูลิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานุกรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-479-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017024 11788581x

A Development of Altruism Scale for Prathom Suksa Six Students

Miss Tassanee Hematulin

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-479-6

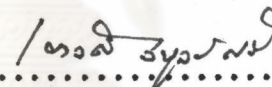

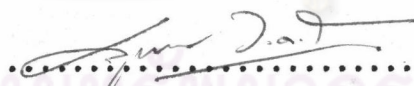
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาแบบวัดความเอื้อเนื้อเนื้อและเสียสละสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โดย นางสาวทัศนีย์ เหมะธูลิน
ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุภาพ วาดเขียน

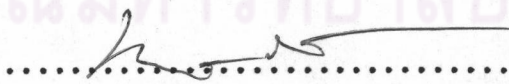
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. อถรรพ์ วัชรวิทย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวดี วิบูลย์ศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุภาพ วาดเขียน)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยกัน)

ทศนิยม หมาะรุลิน : การพัฒนาแบบวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละสำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (A DEVELOPMENT OF ALTRUISM SCALE FOR
PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ. สุภาพ วาดเขียน,
138 หน้า ISBN 974-578-479-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างและพัฒนาแบบวัดคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
และเสียสละสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็น 3 ฉบับ ได้แก่
1) แบบประเมินตนเอง เป็นแบบรายการประมาณค่า (Rating Scale) พฤติกรรม 32 ข้อ
เพื่อให้นักเรียนพิจารณาว่า ตนเองได้ปฏิบัติอย่างไรเกี่ยวกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
ในระยะเวลาที่ผ่านมา 2) แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน เป็นแบบรายการประมาณค่า
(Rating Scale) พฤติกรรม 32 ข้อ ให้ครูพิจารณาว่า นักเรียนได้ปฏิบัติอย่างไรในเรื่อง
ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ 3) แบบวัดสถานการณ์บังคับ เป็นแบบวัดที่มีสถานการณ์
สมมุติให้ มีคำตอบข้อละ 4 คำตอบ จำนวน 32 สถานการณ์ นักเรียนต้องเลือกคำตอบ
ที่ตรง หรือ ใกล้เคียงกับความรู้สึกนึกคิดของตนเองมากที่สุดเพียงหนึ่งคำตอบ เวลาที่ใช้ตอบ
แบบวัดแต่ละฉบับเท่ากับ 45 นาที กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา
2533 ในจังหวัดสกลนคร จำนวน 1,128 คน และครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน
31 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบประเมินตนเอง ประมาณค่าความเที่ยงจากสูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา
ของครอนบัค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9036 มีอำนาจจำแนกโดยการทดสอบที ค่าสถิติที่
อยู่ในช่วง 4.16 - 16.27 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 31 ข้อ ข้อกระทบที่ 25
คะแนนเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แบบประเมินตนเองมีความตรงตามภาวะ
สันนิษฐานโดยการวิเคราะห์ตัวประกอบด้วยวิธี Principal Component และหมุนแกนด้วยวิธี
Varimax
2. แบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน ความตรงเชิงจำแนกโดยการนำสถิติที่ทดสอบ
คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยทางสถิติทุกข้อ
ค่าที่อยู่ในช่วง 1.98 - 6.54
3. แบบวัดสถานการณ์บังคับ ประมาณค่าความเที่ยงจากสูตรการหาสัมประสิทธิ์
แอลฟาของครอนบัค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .657 แบบวัดมีอำนาจจำแนกโดยการทดสอบที
ค่าสถิติที่อยู่ในช่วง 2.26 - 13.13 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกข้อ ยกเว้นข้อ 17
($p < .025$)

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา การวัด และประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

TASSANEE HEMATULIN : A DEVELOPMENT OF ALTRUISM SCALE
FOR PRATHOM SUKSA SIX STUDENTS. THESIS ADVISER : ASSOC.
SUPARB WADKHIEN, 138 PAGES. ISBN 974-578-479-6

The purposes of this research were to develop the scales to measure altruism for Prathom Suksa Six Students. The three forms of scales are 1) the self-report: a rating scale of 32 behaviors which students were asked to review themselves about their altruism in the past, 2) the students behavioral assessment: a rating scale of 32 behaviors which teachers were asked to review the students about their altruism, 3) the limited situation: a multiple choice contains 32 descriptive realistic situations with four responses each. Students were asked to decide what they would probably do if they were in the situations then choose only one answer. Time to complete each scale is 45 minutes. 1,128 Prathom Suksa Six Students and 31 teachers in Sakon Nakhorn Province were used as the subjects.

The results

1. The self-report: the reliability index by Cronbach's alpha coefficient is .9036. The discrimination index for 31 items, tested by the t-test, range from 4.09 - 16.83 and all were statistically significant at the level of .01. The mean scores of item 25 is not statistically significant. The construct validity was found by factor analysis with principal component model and rotation with varimax model.

2. The students behavioral assessment : All items discriminated statistically significant between the high and low group mean scores, the t-value is 4.09 - 16.83, range.

3. The limited situation : the reliability index by Cronbach's alpha coefficient is .657. The discrimination index for each item, tested by the t-test, range from 2.26-13.13 and there are statistically significant at .01 level for all items. Except item 17. ($p < .025$)

ภาควิชา วิทยาลัยการศึกษา
สาขาวิชา การวัด และประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ-คุณแม่ ที่ให้ความรักความห่วงใย ดูแลเอาใจใส่ ผู้วิจัยทุกเรื่องเสมอมา เป็นกำลังใจและให้เงินทุนสนับสนุนการศึกษาโดยตลอด

กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุภาพ วาดเขียน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยมาด้วยดีโดยตลอด ผู้วิจัยได้รับเงินทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัยเป็นเงิน 4,200 บาท และได้รับบริการในการ วิเคราะห์ข้อมูลจากสถาบันบริการคอมพิวเตอร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอย่างดี ซึ่งถ้าคิด ค่าบริการเป็นเงินแล้วจะเป็นจำนวนไม่น้อย ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้รับกำลังใจและความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากผู้มีรายนาม ต่อไปนี้คือ ศาสตราจารย์ ดร. อุทุมพร จามรมาน ผศ.ดร. สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม อาจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวาณิช อาจารย์ทั้งสามท่านได้มีความเมตตาถามถึงความก้าวหน้า ในการวิจัยอยู่เสมอ คุณสุนัตรา เทียนอุดม คุณภัสรา อรุณเมศร์ คุณทิวพร พลพานิช คุณสุदानร สวาม่วง คุณสุดใจ ชันทองคำ ที่ให้ความช่วยเหลือในการริเริ่มทำวิทยานิพนธ์ คุณคุณหญิง กิตติชานันท์ คุณต่อมทอง พรหมอารักษ์ คุณวิเชียร ธรรมรักษา และคุณบาล สัตถาผล ที่ให้ความช่วยเหลือหลายเรื่อง ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาพิจารณา ตรวจสอบพฤติกรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละของนักเรียนชั้นป.6 ท่านหัวหน้าการ ประถมศึกษาอำเภอและศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวาริชภูมิ อำเภอพังโคน กิ่งอ. นิคมน้ำออน ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ประจำชั้นป.6 ผู้ปกครอง ของนักเรียนและนักเรียนชั้นป.6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยทุกคน ที่กรุณาให้ความสะดวก ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตา กรุณาของท่านทั้งหลายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ ญาติ ๆ พี่ ๆ เพื่อน ๆ น้อง ๆ อีกหลายคน ซึ่งไม่สามารถออกนามได้ครบทุกคน ในที่นี้ ที่ได้ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้อีกหลายเรื่อง ทำให้การวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นได้ ด้วยความราบรื่น ผู้วิจัยขอขอบคุณในน้ำใจด้วยความซาบซึ้ง

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย ที่ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นและให้คำแนะนำเป็นอย่างดีในการแก้ไขวิทยานิพนธ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพและแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและวรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	8
ความหมายของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ.....	8
นฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ.....	9
วิธีการวัดคุณธรรมความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ.....	12
ทฤษฎีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม.....	14
ระดับชั้นทางจิตนิสัย.....	14
การพัฒนาเครื่องมือวัดลักษณะผู้เรียน.....	17
ลักษณะหรือรูปแบบของแบบวัดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ.....	23

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	29
	การเลือกประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	29
	การสร้างเครื่องมือ.....	36
	ตัวอย่างแบบวัดที่ใช้ในการวิจัย.....	42
	ผลจากการทดลองใช้แบบวัดสถานการณ์บังคับ.....	45
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	52
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
	แบบประเมินตนเอง.....	60
	แบบประเมินพฤติกรรมการนักเรียน.....	73
	แบบวัดสถานการณ์บังคับ.....	76
	ความสัมพันธ์ระหว่างแบบวัด.....	82
5	สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	83
	สรุปการวิจัย.....	84
	อภิปรายผลการวิจัย.....	86
	ข้อเสนอแนะ.....	90
	รายการอ้างอิง.....	92
	ภาคผนวก.....	99
	ประวัติผู้เขียน.....	138

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เขตการศึกษา 9 ปีการศึกษา 2533....	29
2	จำนวนโรงเรียน และจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสกลนคร ปีการศึกษา 2533.....	30
3	จำนวนนักเรียน ชั้น ป.6 ในโรงเรียนต่าง ๆ ตามขั้นตอนการสร้างและพัฒนา..	32
4	จำนวนผู้ให้ข้อมูลตามขั้นตอนการสร้างและพัฒนาแบบวัด.....	33
5	จุดมุ่งหมายในหลักสูตรและแผนการสอนกับคุณลักษณะความเอื้อเนื้อเพื่อแม่และเสียสละ	38
6	รายละเอียดพฤติกรรมย่อยของแต่ละด้านของความเอื้อเนื้อเพื่อแม่และเสียสละ....	40
7	ชนิดและจำนวนข้อกระทงของแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้าง.....	42
8	ค่าสถิติพื้นฐานจากการใช้แบบวัดสถานการณ์ครั้งที่ 1 นักเรียนจำนวน 43 คน..	45
9	ค่า t (t -Value) และระดับนัยสำคัญที่คำนวณได้จากการทดสอบ t (t -test)...	47
10	ค่าสถิติพื้นฐานจากการใช้แบบวัดสถานการณ์บังคับครั้งที่ 2 นักเรียน 235 คน..	48
11	ค่า t และระดับนัยสำคัญทางสถิติจากทดสอบ t ของคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ....	50
12	ข้อกระทงในแบบวัดสถานการณ์บังคับตามที่ได้นำไปใช้ในขั้นการนำเสนอ.....	51
13	สถิติพื้นฐานของคะแนนแบบประเมินตนเอง	60
14	แสดงคะแนนเฉลี่ย (X) , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) รายข้อของแบบสำรวจตนเอง.....	62
15	ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินตนเอง ผู้วิจัยได้ใช้สถิติทดสอบ t (t -test) คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ กลุ่มละ 112 คน.....	63
16	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ของแบบประเมินตนเอง นักเรียนที่ทำแบบประเมิน จำนวน 414 คน.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

<u>ตารางที่</u>		<u>หน้า</u>
17	ค่าไอเกนของตัวประกอบที่ได้จากแบบประเมินตนเอง	66
18	ตัวประกอบที่ 1 การให้กำลังใจและให้อภัย.....	67
19	ตัวประกอบที่ 2 การพูดเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น.....	68
20	ตัวประกอบที่ 3 การช่วยเหลือสังคม.....	69
21	ตัวประกอบที่ 4 การสละกำลังกาย.....	70
22	ตัวประกอบที่ 5 การไม่พูดให้เกิดโทษแก่ผู้อื่น.....	70
23	ตัวประกอบที่ 6 การให้ปันทรัพย์สินสิ่งของ.....	71
24	ตัวประกอบที่ 7 การใช้ความคิดสติปัญญาช่วยเหลือผู้อื่น.....	72
25	จำนวนร้อยละ (%) ของนักเรียนที่ได้คะแนนจากการประเมินของครูแต่ละข้อ.....	73
26	ค่าอำนาจจำแนกของแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยครู (นักเรียนกลุ่มสูง และนักเรียนกลุ่มต่ำ ตามการระบุของครู กลุ่มละ 31 คน) ..	74
27	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบวัดสถานการณ์บังคับในชั้นการพัฒนา.....	76
28	ค่าคะแนนเฉลี่ย (X) , ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ค่าความคลาดเคลื่อน มาตรฐาน (S.E.) รายข้อของแบบวัดสถานการณ์บังคับ.....	78
29	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ ของแบบวัดสถานการณ์บังคับ นักเรียนที่ทำแบบวัด จำนวน 845 คน.....	79
30	คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของนักเรียนกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ.....	80

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิและภาพ

แผนภูมิที่

หน้า

- 1 องค์ประกอบของจริยธรรมและรูปแบบการประเมินผล..... 13

รูปภาพที่

- 1 กราฟแสดงคะแนนรวมของนักเรียนที่ทำแบบวัดสถานการณ์ครั้งที่ 1..... 46
- 2 กราฟแสดงคะแนนรวมของนักเรียนที่ทำแบบวัดสถานการณ์บังคับครั้งที่ 2..... 49
- 3 กราฟแสดงความถี่ของคะแนนรวมจากแบบประเมินตนเอง..... 61
- 4 กราฟแสดงความถี่ของคะแนนรวมจากแบบวัดชนิดสถานการณ์บังคับ
นักเรียนที่ทำแบบวัด จำนวน 845 คน..... 77

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย